

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๓๖

เศรษฐีมีอุปนิสัย

จะเล่าให้ฟังเรื่องเศรษฐีตระหนี่ เศรษฐีคนหนึ่งไปงานเลี้ยงบ้านเพื่อน เขายกขนม เบื้องมาให้กิน เศรษฐีทั้งที่อยากกินแต่นึกในใจว่า หากเราไปกินบ้านเขา ต่อไปเขาก็จะมากิน บ้านเรา เราก็จะหมดเหมือนกัน ตกงกก็ทนอดทนทิวไม่กิน กลับมาบ้านก็ทำทำเป็นไข นอน ห่มผ้า แม่บ้านก็มาถามเป็นอะไร เจ้าเป็นอะไรพ่อ จะเป็นอะไรไป คนทิวขนมเบื้องจะตายไป เอ้าขนมเบื้องนี้เรามาทำกินหมดทั้งบ้านทั้งเมืองก็ได้ เงินเราอดอยากเมื่อไร เมียว่าอย่างนั้น นะ เงินเรานี้เอามาทำขนมเบื้องแจกกันหมดทั้งบ้านทั้งเมืองก็ยิ่งได้ มาอดอยู่เฉยๆทำไม อย่า พูดว่าบ้านเมืองๆ เขาจะมากินทั้งหมดก็หมดเงินเราละซิ กลัวอีกแหละ ถ้ายังงั้นเราทำกิน เฉพาะครอบครัวของเรา ไม่ต้องให้บ้านให้เมืองเขามากินด้วย ความตระหนี่มันก็มัดเข้ามาอีก กินทั้งครอบครัวเราอะไรมันก็หมดไปอีกละซิ ถ้าอย่างนั้นก็กินแต่เจ้ากับข้อยละนะ เจ้ากับ ข้อยเข้าใจไหม ข้อยๆ กินแต่เจ้ากับฉันนี่แหละพูดง่าย ๆ สองตายายกินด้วยกันเท่านั้น เจ้าก็ไม่ ต้องยุ่ง ข้อยกินคนเดียว โน่นเห็นไหมตระหนี่ มีในคัมภีร์นะนี่ ถึงจะได้เอามาสาธก

เรื่องความตระหนี่มันไว้หน้าใครเมื่อไร มันจะเอาให้ตายจนกระทั่งเจ้าของ เอ้า ให้ทำ กินแต่เจ้าก็ได้ ข้อยไม่ต้องกินก็ได้ เออ ทำ ที่นี้ก็หาที่ละที่นี้ ว่าทำแล้วเราจะไปกินที่ไหนคนจะ ไม่รู้ไม่เห็น โน่น ขึ้นไปกินชั้นสาม กินตอนนั้นคนจะเห็น พอว่าอย่างนั้นก็เอาตกลง ให้เมียทำ ขนมเบื้องให้กิน พอทำขนมเบื้องเสร็จก็ขึ้นไปชั้นสาม พอขึ้นไปก็ปิดบันได ปิดประตูข้าง ล่างเรื่อย ๆ ขึ้นไปเลย ขึ้นไปถึงโน่นแล้วก็เตรียมที่จะกิน

พอดีพระพุทธเจ้าทรงเล็งญาณทางโน่น เศรษฐีคนนี้มีอุปนิสัยอยู่สามารถที่จะบรรลุ ธรรมได้ แต่เพราะอำนาจแห่งความปิดบัง ก็เลสมันไม่ต้องหนาละ บาง ๆ เท่ากระดาดปิดตา นี้เราก็มองไม่เห็น เรื่อยๆเอาแต่ภูเขาทั้งลูกมาปิดนี้เลยนะ เพียงกระดาดบาง ๆ เท่านั้นมาปิด ตาเราก็มองไม่เห็นแล้ว อันนี้ก็เลสบาง ๆ เท่านั้นมาปิดตาเศรษฐีให้ลืมนั่นลืมนั้นตัวไปหมด จน จะเป็นจะตาย

พระพุทธเจ้าก็ เอ้อ โมคคัลลาน์ เศรษฐีคนนี้เวลานี้ก็เลสกำลังมัดคอมันจะตายแล้ว มันจะตายสูญสิ้นไปจากมรรคผลนิพพานแล้ว ให้เธอไปทรมานมันสักหน่อยว่าจัน รับสั่งพระ โมคคัลลาน์ เวลานี้กำลังเตรียมของจะกิน เมียมันจะกินกับมันก็ได้ มันจะตายบักห่านี่ ภาษาเฮาเข้าใจไหม ถ้าเป็นภาษาอีสาน เมียก็กินกับมันไม่ได้บักห่านี่ เข้าใจไหม มันจะกินผู้ เดียว ฟังดู ไปโมคคัลลาน์

พระโมคคัลลาน์เข้าสมาบัติปั๊งเดียวก็เหาะไปเลยเฉียว เผอิญหน้าต่างไม่ปิดละซิ ปิด แต่ประตูขึ้นมาเรื่อย ๆ หน้าต่างข้างๆไม่ปิดนะซิ พระโมคคัลลาน์ก็เหาะมานี่ พอมองเห็นพระ โมคคัลลาน์ เอ้า สมณะหัวโล้นมาแต่ใส่อีก กูว่าจะกินคนเดียว เหาะจากมานี้แล้วก็เหาะจากไป

แล้วก็จากมาอีก จากใกล้เข้ามาเรื่อยพระโมคคัลลาน์ ปูบเข้ามาหน้าต่างเลย ทำยังไงเฒ่า
 ปรีกษาเมีย ทำยังไงเฒ่า ทำยังไงก็แบ่งให้ท่านบ้างเรากินบ้าง อู๋ย เราไม่อยากแบ่งก็เราจะมา
 กินคนเดียว เอ้า จำเป็นแบ่งก็เอาทัพพีมาตักละชิที่นี่ พอเอาทัพพีมาตัก ดึงทัพพีขึ้นมันดึงไม่
 ขึ้นมันเหนียวมันติด กรรมบันดลบันดาลนะ ถึงดึงมันก็ขึ้นหมดกะละมังนี้จะว่าไง ถ้าไม่ขึ้นก็
 ไม่ขึ้นหมดทั้งกะละมังทั้งทัพพี ทำยังไงเฒ่า เอ้า ยกให้มันหมดเสียไม่ต้องกินละ ยกให้มัน
 หมดเสีย

พอยกไปให้พระโมคคัลลาน์ ท่านก็สอน อาตมาไม่ได้มากินข้าวโยม เวลาโยมกำลัง
 คิดหนัก โยมรู้ตัวไหม ว่าความตระหนี่นี้มันทำลายโลกมาเท่าไร เวลาโยมกำลังทำลายโยม
 อาตมามาเพื่อมุ่งหัวใจโยมเท่านั้น ไม่ได้มามุ่งขนมนมเนยอะไรกับโยมแหละ ท่านก็เลยแนะนำ
 นำสั่งสอนให้รู้จักโทษแห่งความตระหนี่ถี่เหนียว มันเป็นอย่างนี้ละดูซิ ไปในบ้านเขาก็กินของ
 เขาในบ้านเขาไม่ได้ มาในบ้านของเจ้าของจะทำอาหารการกินกับครอบครัวเจ้าของ ที่เลี้ยงดู
 มากันตั้งแต่วันเกิด มันก็ให้เขากินไม่ได้ นอกจากนั้นเมียแท้ๆ คู่ฟุ้งเป็นฟุ้งตาย ควรจะได้กิน
 ด้วยกันก็ไม่ยอมให้เขากิน จะมากินคนเดียว นี่กำลังมัดเข้าๆ ต่อไปนี่ตายจะลงนรก อาตมา
 เลยมาโปรด ความหมายว่าเง้น ความตระหนี่นี้จะพาลลงนรก ขึ้นจากนรกแล้วยังจะมาเป็นเปรต
 เป็นผีเฝ้ากองสมบัติอีกหลายชั้น

ที่นี้พอเห็นโทษ เกิดความเคารพเลื่อมใสแล้วก็ขอถวายท่านหมด ท่านก็บอกไม่เอา
 ยังไงก็ขอถวาย ไม่เอาก็ขอถวาย แล้วก็เอาไปได้อย่างใจ จะไปส่ง ไปส่งเลย เข้าไปพระเชตวัน
 เอาอาหารทั้งหมดไปส่ง พอไปถึงโน้นพระพุทธเจ้าก็เทศน์ย้าลงอีก สำเร็จพระโสดาเห็นไหม
 นี้ละอำนาจแห่งความตระหนี่ บาง ๆ เท่านั้นเหมือนกระดาศปิดนี้ มันทำให้คนเสียคนได้มาก
 มาย

พระพุทธเจ้าเทศน์เรื่องโทษแห่งความตระหนี่ถี่เหนียวนี้ เทศน์เอาหนักเหมือนกันนะ
 แต่กิเลสมันก็หนัก มันไม่ยอมเห็นโทษเห็นภัยแห่งความตระหนี่ถี่เหนียว เห็นคุณค่าตั้งแต่
 ความโลภ โลภมาเพื่อความตระหนี่ โลภมาเพื่อความตระหนี่ถี่เหนียว ไม่ได้ทางหนึ่งเอาทาง
 หนึ่ง ๆ เป็นอย่างนั้นโลก เพราะฉะนั้นมนุษย์มีมากมีน้อยจึงเดือดร้อนไปตาม ๆ กัน เพราะ
 ต่างคนก็ต่างจะเอา ไม่มีว่าต่างคนต่างจะเสียสละต่อกัน มนุษย์อยู่ด้วยกันมากมายก็ไม่มี
 ความหมาย เพราะไม่มีอะไรเป็นเครื่องสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

ถ้าต่างคนต่างให้ความหมายซึ่งกันและกัน สองคนเท่านั้นก็ฟุ้งเป็นฟุ้งตายกันได้แล้ว
 มนุษย์ ไม่จำเป็นจะต้องมีหมื่นมีแสนมีล้าน ต่างคนต่างมีความเสียสละให้อภัยซึ่งกันและกัน
 แล้ว หมื่นแสนล้าน ๆ ๆ ก็เป็นความสุขความสงบเย็นใจไปด้วยกันทั้งนั้น เห็นหน้ากันก็ยิ้ม
 แยมแจ่มใส อำนาจแห่งความเสียสละ อำนาจแห่งความเมตตา อำนาจแห่งความให้อภัยซึ่ง
 กันและกัน ไม่ถือเนื้อถือตัว ถือเป็นคนสม่ำเสมอ เห็นเพื่อนที่เกิดแก่เจ็บตายได้รับความ

ทุกข์เช่นเดียวกันแล้ว ควรจะสงเคราะห์กันด้วยวิธีใด วัตถุประสงค์ และอุบายใด ก็สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน นั่นเป็นธรรม โลกทั้งหลายอยู่กันมากมายขนาดไหนเป็นความสุขไปหมดเลย

ถ้าเรื่องความตระหนี่ถี่เหนียว ความเห็นแก่ตัวนี้ แม้กระทั่งสองผิวเมียเท่านั้นก็ยังทะเลาะกันดูชินะเห็นไหม เป็นของดีเมื่อไร แล้วใครก็ต้องการแต่จะสั่งสม ๆ ไม่ทราบจะสั่งสมไปอะไร หาเหตุผลไม่ได้ เอาแต่ความตระหนี่ถี่เหนียวเป็นเจ้าบ้านเจ้าเรือน เจ้าอำนาจครอบครองหัวใจ ไม่มีเหตุผลเข้าไปแยกแยะดูความตระหนี่นี้บ้างเลย แล้วเป็นยังไงมนุษย์เราโง่ไหม เราเป็นชาวพุทธ พระพุทธเจ้าท่านแยกท่านแยะทุกสิ่งทุกอย่าง สอนโลกสอนด้วยความเมตตาสงสารด้วย สอนด้วยเหตุผลทุกสิ่งทุกอย่าง ให้ถูกต้องแม่นยำให้เข้ากันได้กับคำว่า สวากขาตธรรม ตรัสไว้ชอบแล้วด้วย ให้พี่น้องลูกหลานทั้งหลายจงจำเอาไว้

อยู่ด้วยกันให้เห็นแก่อกแก่ใจซึ่งกันและกัน มีความเสียสละ มีความให้อภัยกัน อย่าถือกันง่าย ๆ อะอะถือกันฆ่ากันฟันกันมีเยอะ เวลานี้มีตั้งแต่อย่างนี้ออกหน้าออกตาเหลือประมาณ ซึ่งไม่ใช่ของดีเลย เวลานี้กำลังออกมาจ่ายตลาดเมืองไทยเรา เฉพาะอย่างยิ่งจะมาจ่ายตลาดในชาวพุทธเรา มีแต่เรื่องความโหดร้ายทารุณ ยื้อแย่งแข่งดีซึ่งกันและกัน ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปด้วยความพินาศลิบหายทั้งนั้น หากความที่จะสงบร่มเย็นให้ประชาชนทั้งหลายได้รับความอบอุ่นตายใจหรือไว้วางใจ จะไม่มีนะเวลานี้ เพราะความแย่งความชิงเรื่องความดี ความเด่น ความมั่งคั่งมีซึ่งกันและกันนั้นแหละ สุดท้ายแก้อีกก็แหลก ถ้าอยู่แก้อีกดี ถ้าอยู่โตะก็โตะแหลก อยู่สถานที่ทำงานไหน งานนั้นแทนที่จะเป็นผลสำเร็จ แหลก ๆ ไปตาม ๆ กันหมด เพราะความโลภทำลาย

ให้พี่น้องลูกหลานทั้งหลายจำเอาไว้ อยู่ด้วยกันให้มีความจงรักภักดีต่อกัน ถ้าเป็นเพื่อน ก็ให้เป็นเพื่อนเป็นเพื่อนตาย อย่าเป็นเพื่อนหน้าไหว้หลังหลอก ดังที่ท่านกล่าวไว้ในสหายสามสหายนั้น นี่ก็มีนิทานชาดกเหมือนกัน จะยกมาเทียบให้ฟัง

สามสหาย กวางหนึ่ง หมาป่าหนึ่ง แล้วก็กาหนึ่ง มีสามสหายด้วยกัน กวาง กา หมาป่า ทั้งสามตัวนี้เป็นสหายกัน แต่กานั้นเป็นสหายฟังเป็นฟังตายได้จริง ๆ ส่วนหมาป่านั้นเปลอเมื่อไรคอยจะกัดจะกินกวาง ก็พอดีกวางไปหากินแล้วไปถูกบ่วงเขานะซี เขาดักบ่วงเอาไว้ แล้วก็ตั้งรกรกระวนกระวาย ทีนี้หมาป่ามาเจอเข้าก็บอกว่าช่วยอะไรไม่ได้แล้ว คือคอยจะกินเวลากวางตายนั่นเอง บอกว่าเราช่วยอะไรไม่ได้แล้ว ส่วนกามาปุ้บมาเห็นเข้า เอ๊ ทำยังไงนี้ หาอุบายทันทีเลย เอ๊ ให้ทำอย่างนี้นะ เวลาเจ้าของบ่วงเขามาแล้วให้ทำเป็นตาย ให้แบ่งชิ้นมาหมดทั้งตัวให้เป็นตัวพองเหมือนตายแล้วตั้งกับตั้งกลับ เวลาเขามาแก้บ่วงแล้ว กาดังนั้นบอกว่าเราจะเกาะอยู่บนกิ่งไม้คอยดู พอเขาเอาบ่วงออกจากคอแล้ว เราจะบินลงมาเฉี่ยวหูสะกิด บอกให้ลุกขึ้นวิ่งเลย ทางหมาป่าตัวนี้ไปนอนแอบอยู่ข้าง ๆ จอมปลวก ไม่มาช่วยอะไรเลย คอยจะกินกวางนี่ละ

ที่นี้พ่อเจ้าของเขามา แฮ้อ มึงตายแล้วหรือ มึงไปขโมยกินข้าวกู มันไปกินข้าวเขา แล้วเขาก็ดักบ่วงเอาชิ ไปถูบ่วงเขา พอมาเขาก็แก้บ่วง พอแก้บ่วงออกเสร็จสรรพแล้ว กาคอยที่อยู่ข้างบน เพื่อนเป็นเพื่อนตายนี้ พอแก้บ่วงออกเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าของพอดีนให้หลังกวางเท่านั้นละนะ กาทัวนั้นก็บินลงมาโฉบหุบปีก กวางตัวนี้พอได้ทีก็ลูกฝังแล้ววิ่งเลยเชียวนะ วิ่งหนีตายว้างนั่นเถอะ วิ่งไปทางหมาจิ้งจอกตัวนั้น วิ่งผ่านไปทางนั้น เขาถือมีดอยู่เขาก็ปามีดไปละชิ เขาจะปากวางนั่นแหละ ไปฟาดใส่คอหมาจิ้งจอกตัวนั้นเสียชีวิต เห็นไหม นั่นละคนไม่ซื่อสัตย์สุจริตดูเอา นี่มีในมงคลที่ปนี อ่างคัมภีร์มาเลยก็ได้ ท่านแสดงเอาไว้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ เพราะฉะนั้นถึงบอกว่าเป็นเพื่อนกันให้เป็นเพื่อนฝากเป็นฝากตาย